

fra den „bornerede“ Republik-Præsidents Tid, men fra det frihandels-oplyste Keiserdømmes Tid. Den bestemte Indsigelse, jeg gjør mod nu at gaa for vidt, gjælder ogsaa den Betragtning, der saa let gjøres gjældende, at Forbrugerne danne den store Masse, medens de Industridrivende kun ere hvad jeg vilde kalde en lille Klat. Nei, mine Herrer, lad os dog se paa det statistiske Tabelværk, hvor man vil finde den Oplysning, at der indenfor de industrielle Klaser findes som den Mængde, der dels ernærer sig af Industrien og dels ernæres af disse igjen, omtrent 400,000 Personer, og dette er dog ikke en saa lille Del af den hele Befolkning. Men dernæst vil jeg sige, om end ogsaa dette er en Betragtning, som, set økonomisk-videnskabelig, ikke er korrekt, at vi ved at gaa frem ad den fra den anden Side anbefalede Vej kunne komme til, at det vi kalde „Haandværk, vel ikke bliver kvalt saaledes, at selve Tilvirkningen forsvinder her i Landet, men dog, for at holde sig oppe, maa gaa over til at blive Fabrikvirksomhed eller faa meget store Etablissementer, og her er jeg da ogsaa saa „borneret“ at paastaa, at saa længe vi kunne holde vor Befolkning ved en saadan Tilvirkningsmaade, hvorved der bliver en større Del smaa Virksomheder i Modsetning til en enkelt stor Bedrift eller enkelte større Virksomheder, saa holder jeg paa den mindre Næringsbedrift, fordi denne skaber den lykkeligste, selvstændigste Tilværelse for den største Del af dem, der beskæftige sig med Industrien, hvorimod der ved Fabrikvirksomheden mere er Tale om en eller enkelte Arbejdsherrer, som tjene sig op, fordi de have en større Kapital til Raadighed, en ualmindelig Dygtighed, en koncentreret Energi, eller maasse fordi de lade det „gaa paa“ Kinald og Fald. Og hvad bliver Følgen? Disse Fabrikherrer kunne maasse svinge sig op til en større Formue, men saasnart de ere naaede op dertil, ser man da ogsaa, at der i Grunden er en Misundelse tilstede imod dem, medens man med Rette kan sige, at denne Jølelse ikke saa let kommer tilstede overfor de beskædede Forhold, hvorunder vore almindelige „Haandværkere“ leve. Disse Forhold ere saadanne, at de ogsaa afgive en Grund til, at jeg ikke ved Togsfater vil hidrage til at forværre dem. Naaget man nemlig maa indrømme, at vore „Haandværkere“ i Retning af Dygtighed og Evne til at gjøre godt Arbejde ingenlunde staar tilbage for fremmede Nationers Haandværkere, saa have de alligevel ikke ført det til noget Overmaal af Fortjeneste, saa at man kan sige, at vi gjerne kunne tage noget bort af deres Indtægt. Deraf følger igjen, at, naar det erede Medlem siger, at den Afgang, som vil fremkomme ved, at Varerne ville blive billigere, vil ikke komme til at ramme Arbejdernes Løn, men vil komme til Afgang i deres Fortjeneste, der ere Hovedpersonerne ved Produktionen, da maa dette være urigtigt af den simple

Grund, at hvis det var Tilfældet, vilde de auværende Priser, som Beskyttelsen har holdt oppe, føre Hovedpersonerne i vort Haandværk — vore Haandværksmestere — til en hurtig og let Erhvervelse af Formue, men det er paa ingen Maade Tilfældet. Den store Masse af vore Haandværkere omkring i Byerne leve ikke i nogenformelst Overdaadighed; de have ingenlunde en saadan større Fortjeneste, end deres Udkomme fordrer, at man kan vente, at en gennem Toldsatsernes Beskyttelse fremkaldt betydeligere Konkurrence med Udlandet vilde kunne love dem Muligheden for at bestaa, og naar dette er saa, da maa — efter som jo dog Ingen kan give mere, end han har — den nødvendige Følge deraf blive, at en lavere Pris paa en gennem Haandværket tilvirket Vare maa, dersom denne Vare skal tilvirkes her i Landet, medføre en Beskyttelse i Arbejdslønnen. Jeg har allerede temmelig udførlig nævnt, hvorledes jeg har anvendt mine Grundsetninger paa de specielle Positioner, og jeg skal derfor for mit Beskommende ikke trætte den erede Forsamling med en yderligere Udvikling deraf. Anvendelsen er i Virkeligheden saa simpel og saa naturlig, at den kan foretages af dem, som overhovedet ville foretage den. Efter Afstemningen iforgaars, over den første Del af Tarifen, er det tydeligt, at paa samme Maade ville de Beskyttelsespositioner, som jeg har opstillet under den anden Del af Tarifen, ligge under denne Gang, men jeg haaber, at der baade af de erede Herrer's Samvittighedsfuldhed, naar De ville tænke Sagen igennem, og gennem Forslag, der maatte komme frem ved senere Leiligheder, vil fremgaa Noget, der vil forhindre den, som jeg tør kalde det, Ulykke, som jeg forudser vil komme over vore Industridrivende, hvis pludselig en saa betydelig Nedgang i Beskyttelsespositionerne skulde komme ind i vor Toldlov. I den Henseende er det mig — det tilstaar jeg ganske oprigtigt — en Tilfredsstillelse, at dette Lovforslag ikke har Udseende til at blive til Lov i Aar. Efter min Overbevisning er det af mig her fremdragne Spørgsmaal endnu ikke klaret; efter min Overbevisning er det af Mange knapt drøftet med Alvor, og efter min Overbevisning ville Mange, som ville drøfte det med Alvor, komme til en anden Erkendelse.

Finantsministeren: Efter hele Sagens Gang er det klart, at der ikke kan være synderlig Opfordring for mig til at gaa ind paa mange Enkeltheder, saaledes som jeg under en noget forandret Stilling vilde have havt Grund til, men der er dog et Par af de Forslag, som foreligge, med Hensyn til hvilke jeg maa gjøre en og anden Bemærkning. Der foreligger saaledes et Forslag fra det erede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (S. Madsen) med Hensyn til Citronsyre, idet det foreslaas, at under „Syrer“ skal udgaa: „Citronsyre, som Dranger, alle Slags, se „Frugter“.